

**UCHWAŁA NR S.0007.109.2021
RADY MIEJSKIEJ W RADLINIE**

z dnia 21 grudnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Wspierania Rodziny dla Radlina na lata 2022-2024"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Radlinie
uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się "Program Wspierania Rodziny dla Radlina na lata 2022-2024", stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Radlina.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Radlinie

mgr Gabriela Chromik

Załącznik do uchwały Nr S.0007.109.2021
Rady Miejskiej w Radlinie
z dnia 21 grudnia 2021 r.

Program wspierania rodziny dla Radlina na lata 2022-2024

Radlin, grudzień 2021

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU.....	6
II. ANALIZA SWOT.....	12
III. CELE PROGRAMU I TERMIN REALIZACJI.....	14
IV. REALIZATORZY PROGRAMU.....	17
V. ADRESACI PROGRAMU.....	17
VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	18
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	18
VIII. ZAKOŃCZENIE.....	18

Wykaz skrótów:

UM – Urząd Miasta Radlin

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie

MKRPA – Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

ŚŚ – Świetlica Środowiskowa KOLIBA

CUS – Centrum Usług Społecznych

PIK – Punkt Interwencji Kryzysowej wraz z Punktem Konsultacyjnym dla Rodzin

KP – Komisariat Policji w Radlinie

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śl.

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wodzisławiu Śląskim

WSTĘP

Rodzina jest podstawową i odgrywającą najważniejszą rolę w życiu każdego człowieka komórką społeczną. Jej prawidłowe funkcjonowanie gwarantuje właściwy rozwój dzieci, ich socjalizację i funkcjonowanie w życiu dorosłym. Kiedy rodzina zaczyna przejawiać trudności w funkcjonowaniu istnieje realne zagrożenie niewłaściwego oddziaływania na dzieci, tym samym ich prawidłowego rozwoju. Niekorzystne zjawiska, jakie mogą pojawić się w życiu rodziny takie jak np. przewlekła choroba, alkoholizm, uzależnienie od środków psychoaktywnych, choroba psychiczna, ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, przemoc wymagają wsparcia ze strony rodziny, środowiska sąsiedzkiego, jak również instytucji w tym celu powołanych. Jest to konieczne by nie dochodziło do sytuacji, w której zagrożone jest życie i zdrowie dzieci i młodzieży. Nadrzędnym celem wszystkich podejmowanych działań jest dążenie, aby rodzina jak najlepiej wykonywała powierzone jej funkcje społeczne i przekazywała dobre wzorce następnym pokoleniom.

Program Wspierania Rodziny ma na celu ograniczenie deficytów oraz wzrost jakości wypełnianych funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny. Planowane działania mają na celu zapewnienie dziecku podstawowych warunków niezbędnych do jego rozwoju i nauki, a jego opiekunom wzmocnienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Poza Ośrodkiem Pomocy Społecznej działania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie Radlina realizuje również Urząd Miasta, Świetlica Środowiskowa, Miejski Zespół Obsługi Placówek Oświatowych, placówki oświatowe oraz inne instytucje, jednostki organizacyjne i organizacje pozarządowe. Jednym z ich zadań jest pomoc rodzinom, w tym udzielanie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

- I. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- II. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- III. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 1. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 2. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 3. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- IV. finansowanie:
 1. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 2. kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające,
- V. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym

ośrodka preadopcyjnym,

VI. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

VII. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

VIII. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

1. Pracy z rodziną, która jest prowadzona w szczególności w formie:

- a) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- b) terapii i mediacji,
- c) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- d) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- e) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Podstawową formą wsparcia rodzin jest pomoc asystenta rodziny, który jest do niej kierowany na wniosek pracownika socjalnego lub postanowieniem Sądu Rodzinnego. W stosunku do rodziny, do której kierowane jest wsparcie asystenta sporządza się plan pracy.

W zależności od indywidualnej sytuacji rodziny plan pracy obejmuje udzielanie przez asystenta wsparcia w następujących obszarach:

- w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
- motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Do zadań asystenta rodziny należy również:

- a) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- b) sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- c) monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- d) sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- e) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- f) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą.

2. Pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, może odbywać się w formie:

- a) rodziny wspierającej, która przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:
 - opiece i wychowaniu dziecka,
 - prowadzeniu gospodarstwa domowego,
 - kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.
- b) placówki wsparcia dziennego np. świetlic, kół zainteresowań, ognisk wychowawczych, zajęć terapeutycznych, pracy podwórkowej,
- c) działań instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.

Zapisy programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi, jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin “Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119),
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050),
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
9. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1372);
Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2021-2030,
10. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359),
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Radlinie na lata 2021-2027.

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Radlin – miasto w południowej Polsce, w województwie śląskim, w powiecie wodzisławskim. Według danych statystycznych struktura mieszkańców w przeciągu lat 2018-2020 kształtowała się następująco:

2018 roku - 17.806 mieszkańców,

2019 roku - 17.759 mieszkańców,

2020 roku - 17.665 mieszkańców

i ma tendencję malejącą.

W podziale na płeć w Radlinie zamieszkiwało w:

2018 roku – 9.192 kobiety i 8.614 mężczyzn,

2019 roku – 9.177 kobiet i 8.582 mężczyzn,

2020 roku – 9.120 kobiet i 8.545 mężczyzn.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Natomiast sytuacja demograficzna ze względu na strukturę wieku mieszkańców Radlina przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Sytuacja demograficzna ze względu na strukturę wieku mieszkańców Radlina w latach 2018-2020.

	2018 roku	2019 roku	2020 roku
wiek – 17	3 288	3 270	3 262
wiek 18 – 59	10 868	10 799	10 599
wiek 60 i więcej lat	3 650	3 750	3 804

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba ludności na przestrzeni trzech lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie, jednakże z zauważalnym małym spadkiem. Pozytywnym zjawiskiem jest utrzymywanie się w miarę stałego poziomu liczby dzieci w wieku 0-17 lat. Tendencję spadkową zauważa się w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym, natomiast powszechnie zauważalna również w Radlinie jest tendencja wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Przez ostatnie lata korzystnie przedstawiała się sytuacja osób w wieku produkcyjnym na rynku pracy. Na przełomie kilku kolejnych lat obserwuje się tendencję spadkową liczby osób bezrobotnych zamieszkujących na terenie Radlina: w 2015 roku – 526 osób, w 2016 roku 429 osób, w 2017 roku 331 osób, w 2018 r. 282 osoby, w 2019 roku 266 osób, natomiast od 2020 r. tendencja ta uległa diametralnej zmianie i nastąpił znaczny przyrost osób bezrobotnych – 410 osób. Odwrócenie tendencji spadkowej ma na pewno bezpośrednie przełożenie na sytuację bieżącą w związku z panującą pandemią i może się utrzymywać jeszcze przez kolejne lata.

Rozpatrując sytuację mieszkaniową w Radlinie tzn. liczbę mieszkań komunalnych i socjalnych jaką dysponuje gmina to sytuacja w latach 2018 -2020 utrzymywała się w miarę na stałym poziomie około 260, którymi dysponuje gmina z tym, że zapotrzebowanie na mieszkania komunalne kształtuje się rocznie na poziomie około 30 wniosków a liczba oczekujących na mieszkania socjalne wynosi około 20 osób.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.

Rodziny spełniające kryteria mogą ubiegać się o wsparcie finansowe do opłat mieszkaniowych w formie dodatku mieszkaniowego wsparcie przedstawiało się następująco: (w 2018 r. - 158, w 2019 r. - 135, w 2020 r. - 138 gospodarstw domowych) i dodatku energetycznego (w 2018 r. - 77, w 2019 r. - 62, w 2020 r. - 45 gospodarstw domowych).

Rodziny z dziećmi uzyskują również wsparcie w postaci szeroko rozumianych świadczeń socjalnych, takich jak:

Tabela nr 2. Wsparcie dla rodzin z dziećmi w formie świadczeń socjalnych w latach 2018-2020

	2018 rok	2019 rok	2020 rok
świadczenia rodzinne	982 rodziny	931 rodzin	873 rodziny
fundusz alimentacyjny	103 rodziny	105 rodzin	95 rodzin
świadczenie wychowawcze	1299 rodzin	2083 rodziny	2103 rodziny
stypendia socjalne i zasiłki szkolne	77 uczniów	60 uczniów	36 uczniów
program POPŻ	293/310 osób	310/340 osób	340 osób
posiłek	118 dzieci	85 dzieci	59 dzieci

Źródło: opracowanie własne OPS - sprawozdania

Z danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na koniec 2020 r. ok. 3% rodzin mieszkających w Radlinie objętych było wsparciem w formie świadczeń z pomocy społecznej i pracy socjalnej. Dodatkowo są rodziny objęte wsparciem asystentów rodziny, prowadzone jest postępowanie w ramach procedury „Niebieska Karta” w stosunku do rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Poniższa tabela wskazuje jakie problemy występują w rodzinach otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela nr 3. Powody udzielenia wsparcia w ramach pomocy społecznej w latach 2018-2020

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
	2018		2019		2020	
Ubóstwo	127	250	130	257	117	240
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	18	19	16	18	24	28
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	144	25	133	18	96
w tym: wielodzietność	21	124	17	102	13	77
Bezrobocie	92	223	77	176	80	187
Niepełnosprawność	75	145	67	112	58	94
Długotrwała lub ciężka choroba	97	193	103	188	93	187
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - ogółem	52	189	51	192	48	177
w tym: rodziny niepełne	30	85	26	76	23	64
rodziny wielodzietne	16	86	17	93	14	73
Przemoc w rodzinie	14	46	7	13	4	11
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	33	67	34	73	36	71
Narkomania	0	0	1	1	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	9	5	9	10	18
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	5	2	6
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	3	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0
Liczba środowisk objętych pomocą z pracą socjalną ogółem:	311	742	291	636	266	580

Źródło: opracowanie własne OPS

Dane statystyczne z lat 2015-2017 wskazują, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej w Radlinie były: ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z podanej liczby rodzin objętych pomocą społeczną średnio 35 % stanowiły rodziny z dziećmi. Struktura rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2018-2020, według liczby posiadanych dzieci przedstawia się następująco:

Tabela nr 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2018-2020

	2018		2019		2020	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi ogółem	119	480	102	398	88	349
o liczbie dzieci:						
1	51	162	37	106	39	116
2	38	148	37	133	22	77
3	19	96	17	82	9	57
4	5	30	6	36	2	13
5	4	28	3	22	2	16
6	0	0	1	10	0	0
7 i więcej	2	19	1	9	0	0
Rodziny niepełne ogółem	38	128	34	112	27	90
o liczbie dzieci:						
1	15	37	12	26	9	19
2	15	48	15	47	12	39
3	5	20	5	22	4	18
4 i więcej	3	23	2	17	2	14

Źródło: Opracowanie własne OPS

Na podstawie danych statystycznych przedstawionych w obu tabelach należy stwierdzić, że na przestrzeni lat 2018-2020 zauważa się spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia, którego przyznanie uzależnione jest od sytuacji dochodowej rodzin, w tym świadczeń pomocy społecznej, a co z tym jest nierozdzielnie związane spadek liczby rodzin z dziećmi objętych wsparciem Ośrodka.

Rodziny w celu poprawy swojej sytuacji finansowej mogą korzystać z różnych form wsparcia: świadczeń z pomocy społecznej udzielanych w formie pieniężnej, w naturze i usługach, świadczeń rodzinnych, pomocy udzielanej osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawczego, świadczenia „Dobry start”, stypendiów szkolnych, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, pomocy w formie podręczników. Najbardziej wymierną formą wsparcia rodzin, a w tym samych dzieci jest zapewnienie im ciepłego posiłku. Wszystkie dzieci objęte edukacją od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej z rodzin, których dochód w rodzinie nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach Programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 r. i Programu „Posiłek w szkole i w domu w latach 2019-2020.

Tabela nr 5. Liczba osób korzystających z posiłku w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2018 i Programu „Posiłek w szkole i w domu w latach 2019-2020

	Dzieci	Osoby dorosłe	Ogółem
2018	118	38	156
2019	85	37	122
2020	59	40	99

Źródło : Opracowanie własne OPS

Ośrodek Pomocy Społecznej w Radlinie realizuje również pomoc w zakresie dystrybucji artykułów żywnościowych oraz działań towarzyszących, skierowanych do osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Tabela nr 6. Liczba osób korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w latach 2018-2020

	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba ton
2018	310	115	11,94
2019	340	133	9,98
2020	340	127	20,58

Źródło : Opracowanie własne OPS

Rodziny z dziećmi, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze objęte zostają wsparciem w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Działania nakierowane są na rodzinę, aby poprawić jej funkcjonowanie pod kątem wypełniania ról opiekuńczych, wychowawczych w stosunku do

dzieci w nich przebywających. Wsparcie tych rodzin ma na celu uniknięcie sytuacji, w której z powodu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka trzeba je odizolować od dotychczasowych opiekunów poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej. Takie rozwiązanie nakazują zarówno przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jak i ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wsparciem objęte są również te rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, a wykazują chęć odzyskania władzy rodzicielskiej nad nimi (powrót dzieci do rodziny).

Świetlica Środowiskowa "Koliba" jest placówką wsparcia dziennego, funkcjonuje w 2 miejscach (siedziba główna, wraz z filią) obejmuje pomocą dzieci, które wymagają wsparcia ze strony placówki wsparcia dziennego. Korzystać z niej może 60 dzieci.

W sytuacji, której nie ma możliwości wychowywania dzieci w rodzinie biologicznej zostają one umieszczone w pieczy zastępczej.

Liczbę dzieci umieszczonych w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, na przestrzeni 3 ostatnich lat obrazują poniższe tabele.

Tabela nr 7. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Radlinie w latach 2018-2020

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	Liczba rodzin zastępczych w Radlinie
2018	37	26
2019	39	25
2020	40 (w tym dzieci sprzed wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	23 (w tym dzieci sprzed wejścia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

Źródło: dane PCPR w Wodzisławiu Śl.

Tabela nr 8. Liczba dzieci pochodzących z Radlina umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2018-2020

Rok	Łączna liczba dzieci z Radlina w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2018	6
2019	6
2020	8 (w tym dzieci sprzed wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

Źródło: dane PCPR w Wodzisławiu Śl.

Kluczowym elementem wsparcia rodzin jest wsparcie asystenta rodziny. W 2018 r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 56 rodzin, w 2019 r. - 58 rodzin, w 2020 r. - 60 rodzin. Dodatkowo asystenci rodziny obejmują wsparciem rodziny z ustawy „Za życiem”. Wsparciem w pierwszej kolejności objęto rodziny, przejawiające największe trudności w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci, a tym samym zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Praca asystenta z rodziną ma na celu wskazywanie tym rodzinom deficytów, które należałoby zniwelować, aby zapewnić prawidłowe warunki życia i umiejętności sprawowania właściwej opieki. Asystenci uczą ekonomicznego gospodarowania budżetem domowym, wypełniania codziennych obowiązków związanych z prowadzeniem domu, utrzymywania czystości również osobistej, załatwiania spraw urzędowych, wyrabiają nawyki kontaktu z placówkami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami, motywują do podejmowania terapii uzależnień, poszukiwania pracy lub uzyskania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pomagają w sporządzaniu pism, wniosków, podań. Zachęcają i uświadamiają rodzinom korzyści z uzyskania wsparcia w placówkach i instytucjach działających na rzecz dzieci i rodzin. W działania mające na celu wsparcie rodzin włączane są również inne jednostki i podmioty działające na rzecz dzieci zarówno na terenie Radlina, jak i poza nim – placówki służby zdrowia, MKRPA, MZOPO, Sąd wraz z jego organami pomocniczymi, KP, kościół, związki wyznaniowe, organizacje pozarządowe, społeczne, środowisko lokalne, ZI, PPP, PCPR i inne.

Działania na rzecz rodzin powinny obejmować spotkania przedstawicieli w/w instytucji i organizacji w celu ustalenia wspólnych działań podejmowanych przez poszczególne podmioty na rzecz pomocy konkretnej rodzinie. Efekty tych działań przekładają się na liczbę rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę:

Tabela nr 9. Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w latach 2018 - 2020

Rok	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę, w tym	Z powodu osiągnięcia celów	Braku współpracy	Zmiany miejsca zamieszkania
2018	11	4	1	5
2019	13	5	3	5
2020	16	12	2	2

Źródło : Opracowanie własne OPS

i liczbę dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych lub uzyskujących pełnoletność.

Tabela nr 10. Liczba dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych lub uzyskujących pełnoletność w latach 2018 - 2020

Rok	Liczba dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych lub uzyskujących pełnoletność.
2018	3
2019	6
2020	2

Źródło : Opracowanie własne OPS

II. ANALIZA SWOT

Jak wynika z definicji analiza SWOT to popularna technika służąca do porządkowania i analizy informacji.

Analiza SWOT jest stosowana do analizy wewnętrznego i zewnętrznego otoczenia, pozwala wykorzystać zgromadzone informacje do opracowania strategii działania opartej na silnych stronach i szansach, przy jednoczesnym eliminowaniu bądź ograniczaniu słabych stron i zagrożeń.

Przeprowadzenie tej analizy ma pozwolić na określenie aktualnej sytuacji jakie są zasoby gminy, co jest silnym a co słabą stroną w działaniach na rzecz rodziny a także jakie szanse i zagrożenia istnieją dla realizacji planowanych działań.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z obowiązujących aktów prawnych, strategii, programów, • współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, • wsparcie asystenta rodziny, • realizowanie dodatkowych form pracy z rodziną, • funkcjonowanie Punktu Interwencji Kryzysowej, Punktu Konsultacyjnego dla Rodzin, • spotkania doraźne w sprawach rodzin przeżywających trudności, • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, • powoływanie grup roboczych, • dostęp do poradnictwa prawnego, psychologicznego, • dostępność usług opiekuńczych, • dobrze rozwinięta sieć placówek szkolnych i opiekuńczych • rozwinięta baza obiektów sportowo-rekreacyjnych, • szeroka gama zajęć pozalekcyjnych, organizacji czasu wolnego, • funkcjonowanie placówek służby zdrowia, • funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego, • funkcjonowanie organizacji pozarządowych, • funkcjonowanie CUS 	<ul style="list-style-type: none"> • ubóstwo, • „getta ubóstwa” • niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych /komunalnych, • brak mieszkań chronionych, • brak specjalistycznych placówek służby zdrowia, • ograniczony dostęp do świadczeń rehabilitacyjnych na terenie gminy, • niewystarczająca ilość placówek wsparcia dziennego dla dorosłych osób niepełnosprawnych, starszych, • konieczność dojazdu do poradni rodzinnej, szkoły specjalnej, żłobka, zakładów pracy, szkół średnich, wyższych, • brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, dziedziczenie biedy, bezradności, • brak rodzin wspierających, • niewielka ilość organizacji pozarządowych z zakresu wsparcia rodzin, • niska gotowość społeczna do podejmowania działań na rzecz społeczności lokalnej, • niska gotowość rodzin objętych kryzysem do organizowania wsparcia dla siebie – grupy wsparcia, samopomocy, • niski poziom wykształcenia osób objętych systemem pomocy społecznej, • ograniczony dostęp do terapii uzależnień, lekarzy specjalistów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • edukacja społeczeństwa w celu zmiany mentalności postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, • pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację działań wspierających na rzecz rodzin, • zatrudnienie wystarczającej liczby 	<ul style="list-style-type: none"> • konsumpcyjny model funkcjonowania rodziny, • rozpady związków, osłabienie autorytetu rodziny, • niechęć do skorzystania ze wsparcia instytucji, • zagrożenie wykluczeniem społecznym,

<ul style="list-style-type: none"> specjalistów niezbędnych do pracy z rodziną i dzieckiem, podnoszenie kwalifikacji przez służby udzielające wsparcia, prowadzenie działań edukacyjnych dla rodzin i dzieci, ściśła współpraca pomiędzy instytucjami udzielającymi wsparcia, możliwość zawierania partnerstw, wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach dysfunkcyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ograniczone środki finansowe na realizację działań wspierających rodzinę, dziecko, zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach, dziedziczenie biedy, bezradności z pokolenia na pokolenie, ograniczona ilość mieszkań komunalnych/socjalnych., uzależnienia cywilizacyjne
--	--

Z dokonanej analizy SWOT wynika, że w Radlinie występują mocne strony pozwalające stwierdzić, że istnieją podstawy do podejmowania skutecznych działań na rzecz wsparcia rodzin. Oczywiście wymienione słabe strony mogą w negatywny sposób wpłynąć na realizację zadań. Również zależność powodzenia założeń programu od pracy z ludźmi, których uzależnienia, zachowania, i działania są bardzo często nieprzewidywalne, postrzegamy jako największe zagrożenie. Natomiast w szansach możliwych do wypracowania upatrujemy możliwość zrealizowania poniższych celów i działań.

III. CELE PROGRAMU I TERMIN REALIZACJI

Zadania wynikające z programu realizowane będą w latach 2022-2024.

1. CEL GŁÓWNY

Utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej bądź jego powrót do rodziny biologicznej.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

2.1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych dziecka i jego rodziny.

L.p.	Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
1	<u>Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej rodzinom</u>		
-	Udzielanie pomocy dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej, w tym:	Liczba rodzin objętych pomocą	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Pomoc udzielona dzieciom i młodzieży w formie posiłku	Liczba dzieci, którym przyznano posiłek	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	POPŻ – pomoc żywnościowa		
-	Pomoc rodzinom w formie świadczeń rodzinnych	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Pomoc rodzinom w formie świadczeń alimentacyjnych	Liczba rodzin, którym przyznano fundusz alimentacyjny	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Pomoc w formie świadczenia wychowawczego „500+”	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej

-	Pomoc - „Dobry start”	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Pomoc udzielona dzieciom w formie wyprawki szkolnej	Liczba przyznanych wyprawek	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży
-	Pomoc udzielona dzieciom w formie stypendiów, stypendiów socjalnych	Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży
-	Karta Dużej Rodziny, Karta Rodzina 3+	Liczba wydanych kart	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Pobyty dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci	Pokrywanie wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej
2.	<u>Poprawa warunków mieszkaniowych rodzin</u>		
-	Udzielanie pomocy w formie dodatków mieszkaniowych	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Udzielanie pomocy w formie dodatku energetycznego	Liczba przyznanych dodatków energetycznych	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
-	Przydzielanie mieszkań socjalnych i komunalnych	Liczba przydzielonych mieszkań	Poprawa sytuacji socjalno-bytowej
3.	<u>Poprawa sytuacji zdrowotnej rodzin</u>		
-	Kształtowanie właściwych zachowań żywieniowych, profilaktyka i ochrona zdrowia	Liczba spotkań	Wspieranie zdrowego stylu życia, wzrost świadomości zdrowotnej w rodzinach
-	Realizacja Programu Kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	Liczba rodzin objętych programem	Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin z osobami niepełnosprawnymi

2.2. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, opiekunów

Lp.	Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
1.	<u>Podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin</u>		
a	<u>Organizowanie spotkań edukacyjno-informacyjnych</u>		
-	Organizowanie spotkań edukacyjnych, informacyjnych, udzielanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców, opiekunów, w tym ze specjalistami	Liczba spotkań	Wzrost wiedzy u rodziców, opiekunów prawnych w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczych
2.	<u>Wsparcie asystenta rodziny, rodzin wspierających</u>		
-	Wsparcie asystentów, praca z rodzinami, w których występuje problem opiekuńczo-wychowawczy	Liczba asystentów	Zwiększenie skuteczności pomocy w zakresie nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych
-	Wsparcie rodzin wspierających/wolontariuszy	Liczba rodzin/Liczba wolontariuszy	Zwiększenie skuteczności pomocy w zakresie nabywania umiejętności

			opiekuńczo-wychowawczych
-	Organizacja grup samopomocy	Liczba	Poprawa funkcjonowania rodzin, wzrost poczucia własnej wartości
3.	<u>Zapewnienie poradnictwa i dostępu do informacji</u>		
-	Udzielanie informacji i wsparcia przez prawnika, psychologa, pedagoga, logopedę i innych specjalistów	Liczba spotkań	Poprawa funkcjonowania rodzin, wzrost poczucia własnej wartości
4.	<u>Monitorowanie sytuacji rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi</u>		
-	Diagnozowanie i monitorowanie warunków życia rodzin	Liczba rodzin, w których prowadzona jest praca socjalna/monitoring asystenta	Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych, utrzymanie właściwych wzorców
5.	Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny		Ustalenie wspólnego modelu pracy, kierunków działań z rodzinami
-	Współdziałanie podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny celem przepływu informacji i podjęcia stosowanych działań	Liczba spotkań	Ustalenie wspólnych kierunków pracy na rzecz dziecka i rodziny
6.	<u>Podnoszenie kwalifikacji kadry dzielącej wsparcia na rzecz dziecka i rodziny</u>		
-	Udział w konferencjach szkoleniach itp. osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie	Liczba szkoleń	Wzrost kompetencji osób zajmujących się pomaganiem
7.	<u>Udzielenie wsparcia dla dzieci niepełnosprawnych</u>		
-	Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne,	Liczba osób	Poprawa funkcjonowania w życiu codziennym

2.3. Wdrożenie procesu socjalizacji dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

L.p.	Planowane działania	Wskaźniki ewaluacji	Przewidywane efekty
1.	<u>Udzielanie pomocy w nauce dzieciom i młodzieży</u>		
-	Udzielanie pomocy w nauce – świetlice szkolne, wolontariusze, inne dodatkowe zajęcia	Liczba dzieci objętych wsparciem	Poprawa wyników w nauce, wyrównywanie szans dzieci i młodzieży, w tym niepełnosprawnej
-	Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno – wychowawczych, profilaktyki uzależnień, dot. przestępczości, agresji, sytuacji przemocowych w placówkach	Liczba odbytych zajęć	Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży

	oświatowych,		
2.	<u>Udzielanie pomocy w organizacji czasu wolnego</u>		
-	Pomoc w organizacji wypoczynku letniego i zimowego	Liczba dzieci objętych wypoczynkiem	Umiejętność organizowania czasu wolnego
-	Organizacja form spędzania czasu wolnego w ramach aktywności ruchowej i kulturalnej	Ilość spotkań	Umiejętność organizowania czasu wolnego
3.	<u>Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego</u>		
-	Prowadzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego	Liczba wychowanków	Poprawa wyników w nauce umiejętność organizowania czasu wolnego
-	Zapewnienie miejsc w przedszkolach/żłobkach	Ilość miejsc	Zapewnienie prawidłowego rozwoju dzieciom w placówkach

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie Radlina, przejawiające problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz te, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Urząd Miasta Radlin, Ośrodek Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa "Koliba", placówki oświatowe działające na terenie Radlina lub do których uczęszczają dzieci z terenu Radlina, organizacje pozarządowe, Miejski Zespół Obsługi Placówek Oświatowych, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, placówki służby zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna, Sąd z organami pomocniczymi, Policja, kościół, związki wyznaniowe, Zespół Interdyscyplinarny, środowisko lokalne, w zakresie swojego działania.

Podmioty realizujące program powinny kierować się w swoich działaniach na rzecz dziecka i jego rodziny dobrem rodziny a niesienie jej pomocy traktować jako priorytet w podejmowanych działaniach.

VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja programu odbywać się będzie w ciągu trzech najbliższych lat, a jego efekty zależą będą od ścisłej współpracy podmiotów mających działać na rzecz dziecka i jego rodziny, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na jego urzeczywistnienie.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz Radlina przedstawi Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawią potrzeby związane z realizacją zadań.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Budżet Radlina,
2. Dotacje programowe,
3. Inne źródła finansowania.

VIII. ZAKOŃCZENIE

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty podejmowanych działań zależą od jakości i ilości świadczonej pomocy, ale przede wszystkim od uświadomienia tym rodzinom problemów, które u nich występują, wskazania konieczności podjęcia dalszych kroków do zmiany swojej sytuacji, aktywności samych rodzin w tym zakresie i przyjęcia otrzymywanego wsparcia.